

Застосування здоров'язбережувальних технологій на уроках футболу з дівчатами середнього шкільного віку

Ткаченко С. М.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Анотація:

Мета: здійснити теоретичний аналіз проблеми застосування здоров'язбережувальних технологій на уроках футболу в загальноосвітніх навчальних закладах. **Матеріал:** опрацьовано понад 100 літературних джерел. **Результат:** визначено основні підходи до розуміння поняття «здоров'язбереження» у сучасній науковій літературі. Доведено необхідність застосування здоров'язбережувальних технологій у процесі занять футболом з дівчатами середнього шкільного віку. Автором здійснена спроба узагальнити сучасні погляди на проблему реалізації основних напрямів здоров'язбережувальних технологій в системі шкільної освіти, зокрема таких, як моніторинг причин виникнення травм на уроках футболу та шляхи їх попередження, створення здоров'язберігаючого середовища. **Висновки:** доведено, що застосування здоров'язбережувальних технологій на уроках футболу в школі має на меті не лише формування в учнів навиків здорового способу життя, а й створення в навчальному закладі належних умов для збереження здоров'я підростаючого покоління.

Ткаченко С. Н. Применение здоровьесберегающих технологий на уроках футбола с девочками среднего школьного возраста. Цель: осуществить теоретический анализ проблемы применения здоровьесберегающих технологий на уроках футбола в общеобразовательных учебных заведениях. **Материал:** обработано более 100 литературных источников. **Результат:** определены основные подходы к пониманию понятия «здоровьесбережения» в современной научной литературе. Доказана необходимость применения здоровьесберегающих технологий в процессе занятий футболом с девочками среднего школьного возраста. Автором предпринята попытка обобщить современные взгляды на проблему реализации основных направлений здоровьесберегающих технологий в системе школьного образования, в частности таких, как мониторинг причин возникновения травм на уроках футбола и пути их предупреждения, создание здоровьесберегающей среды. **Выводы:** доказано, что применение здоровьесберегающих технологий на уроках футбола в школе имеет целью не только формирование у учащихся навыков здорового образа жизни, но и создание в учебном заведении условий для сохранения здоровья подрастающего поколения.

Tkachenko S.N. Health-technology in the classroom with the girls playing football of secondary school age. Purpose: carry out a theoretical analysis of the problem of health-use technology on football lessons in secondary schools. **Material:** processed more than 100 literary sources. **Results:** the article presents the main ways of implementation of maintaining health technology on football lessons. The basic attention approaches to the concept of «maintaining health». An author analyses the classifications of maintaining health technology and basic principles of their application of the lessons of football in secondary schools. The author summarized the current views on the problem of implementation the maintaining health technology in the school system, including such as monitoring the causes of injuries on football lessons and ways to prevent them, the creation of healthy environments. **Conclusion:** It is proved that the use of maintaining health technology on football lessons aims not only development of pupil's skills, healthy lifestyles, but also the creation of educational institution necessary conditions for preserving the health of the younger generation.

Ключові слова:

здоров'язбереження, технології, футбол, травмопрофілактика, диференціація.

здоровьесбережение, технологии, футбол, травмопрофилактика, дифференциация.

maintaining health, technology, football, injury, differentiation.

Вступ.

Вагомого значення у фізичній культурі нині набуває пошук нових шляхів позитивного впливу на покращення фізичного розвитку учнів та формування у них ціннісного ставлення до власного здоров'я. Незважаючи на те, що в науковій літературі є чимало досліджень, присвячених проблемі збереження здоров'я учнів у процесі занять фізичними вправами, питання застосування здоров'язбережувальних технологій на уроках футболу з дівчатами середнього шкільного віку в школі висвітлено недостатньо. Саме цим зумовлюється актуальність проблеми, що розглядається.

Педагогічним технологіям збереження фізичного здоров'я присвячені наукові роботи в галузі професійної фізкультурної освіти – С. Гаркуша, М. Носко, Л. Сущенко; організації навчально-виховного процесу з фізичного виховання в навчально-виховних закладах шкільного типу – В. Герашук, Л. Гнітецький, Н. Гончарова [8], В. Кашуба [8], А. Сітовський [11], Б. Шиян [13]. Професійні знання, функції та діяльності вчителя фізичної культури в першу чергу повинні бути направлені на збереження здоров'я учнів (І. Бріжата [1–2], О. Ващенко [4], О. Глебова [5] О. Дубогай, О. Єжова [6], К. Петренко [10]), особливо коли

йдеться про профілактику уроків фізичної культури, спортивно-масових заходів, організації самостійних занять спортом.

У контексті висвітлення проблеми, що розглядається, актуальними вважаємо наукові дослідження з проблем збереження здоров'я підростаючого покоління (О. Вержбицька, Є. Лупаренко, О. Омельченко, Є. Федосімов [12] та ін.), зміцнення здоров'я школярів засобами футболу (А. Васильчук [3], Г. Коломієць [9] та ін.), а також праці зарубіжних учених [14–15]. Разом з тим, рішення проблеми застосування здоров'язбережувальних технологій на уроках футболу з дівчатами середнього шкільного віку висвітлено не у повній мірі. Тому існує необхідність більш досконалого вивчення поставленої проблеми.

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Мета: обґрунтувати проблеми профілактики застосування здоров'язбережувальних технологій та визначити причини травматизму й шляхів їх попередження на уроках футболу з дівчатами середнього шкільного віку.

Завдання: обґрунтувати основні підходи до поняття «здоров'язбереження»; здійснити аналіз класифікацій здоров'язбережувальних технологій та основних принципів їх застосування на уроках футболу в

загальноосвітніх навчальних закладах.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури з проблеми дослідження.

Результати дослідження.

У процесі фізичного виховання особистості учня в системі шкільної освіти важливого значення, на нашу думку, набуває застосування здоров'язбережувальних технологій. Проаналізувавши сучасні наукові дослідження з проблеми збереження здоров'я учнів нами визначено, що здоров'язбереження – це :

- процес збереження та закріплення здоров'я, направлений на перетворення інтелектуальної та емоційної сфер особистості, підвищення ціннісного ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих на основі усвідомлення власної особистісної відповідальності (О. Глебова, 2005) [5];
- складова частина охорони здоров'я, що поєднує медичні, психологічні, валеологічні та педагогічні знання (Є. Федосімов, 2004) [12].

З метою розуміння сутності поняття «здоров'язберігаючі технології» наведемо основні підходи до його визначення. У сучасній науці означене поняття в системі шкільної освіти визначається як процес навчання й виховання, що не наносить прямої або опосередкованої шкоди здоров'ю учнів, створює безпечні й комфортні умови перебування дітей у школі, забезпечує індивідуальну освітню траєкторію дитини, запобігання стресів, перевантаження, втоми вихованців і тим самим сприяє збереженню й зміцненню здоров'я школярів (О. Іонова, Ю. Лукьянова, 2009) [7].

У контексті проблеми, що розглядається, нами здійснено аналіз класифікацій існуючих здоров'язберігаючих технологій за О. Ващенко та С. Свириденко:

- здоров'язберігаючі – технології, що створюють безпечні умови для перебування, навчання та праці в школі та ті, що вирішують завдання раціональної організації виховного процесу (з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм), відповідність навчального та фізичного навантажень можливостям дитини;
- оздоровчі – технології, спрямовані на вирішення завдань зміцнення фізичного здоров'я учнів, підвищення потенціалу (ресурсів) здоров'я: фізична підготовка, фізіотерапія, ароматерапія, загартування, гімнастика, масаж, фітотерапія, музична терапія;
- технології навчання здоров'ю – гігієнічне навчання, формування життєвих навичок (керування емоціями, вирішення конфліктів тощо), профілактика травматизму та зловживання психоактивними речовинами, статеве виховання. Ці технології реалізуються завдяки включенню відповідних тем до предметів загально-навчального циклу, введення до варіативної частини навчального плану нових предметів, організації факультативного навчання та додаткової освіти;
- виховання культури здоров'я – виховання в учнів особистісних якостей, які сприяють збереженню

та зміцненню здоров'я, формуванню уявлень про здоров'я як цінність, посиленню мотивації на ведення здорового способу життя, підвищенню відповідальності за особисте здоров'я, здоров'я родини [4].

З метою розкриття змісту розглянутих здоров'язбережувальних технологій та можливості їх застосування на уроках футболу з дівчатами середнього шкільного віку вважаємо за необхідне схарактеризувати їх за кожним видом наведеної класифікації:

- здоров'язберігаючі – чітка та раціональна організація навчальних занять, розподіл фізичних навантажень відповідно до вікових особливостей дівчат;
- оздоровчі – позитивний вплив на організм учнів засобами футболу;
- технології навчання здоров'ю – дотримання санітарно-гігієнічних норм та техніки безпеки у процесі занять футболом;
- виховні – виховання в школярів розуміння та дотримання здорового способу життя засобами футболу.

Для того, щоб забезпечити ефективність перерахованих здоров'язбережувальних технологій на уроках футболу та своєчасно уникнути можливих травматичних наслідків, спеціалісти [1–2; 10] встановили причини виникнення травм:

- порушення в організації занять. Вони проявляються: у проведенні їх із великою кількістю учнів на одного вчителя або з одночасною роботою в залі декількох класів; в недотриманні правил переміщення дітей з одного виду занять до другого; в несвоєчасному початку й закінченні занять;
- порушення в методиці навчання. Ці порушення проявляються в недотриманні принципів дидактики. Часто причиною ушкодження є зневажливе ставлення до вступної частини уроку, розминки; неправильне навчання техніці фізичних вправ, відсутність необхідної самостраховки, неправильне її застосування, часте застосування максимальних або форсованих навантажень;
- недисциплінованість учнів. Цей чинник може проявлятися у вигляді емоційних зривів, викликаних труднощами вивчення вправи, порушенням методики навчання, втому, відсутністю індивідуального підходу з боку вчителя, у порушенні правил поведінки на заняттях, недостатньою вихованістю учнів;
- незадовільний стан місць занять, інвентарю та обладнання: невідповідність їх вимог до проведення занять фізичною культурою, малі розміри залу, нерівність підлоги, несправність спортивних приладів, матів, доріжок, їх недбала експлуатація;
- невідповідність форми одягу та взуття проявляється в тому, що учні іноді приходять на заняття в незручному одязі, у взутті не за розміром, зі слизькою або жорсткою підошвою та каблуком;
- порушення санітарно-гігієнічних умов: невідповідність температури в залі встановленим нормам, недостатнє природне та штучне освітлення, недо-

- статня вентиляція, збільшена вологість повітря або його надмірна сухість, відсутність чистоти й порядку в залі, недотримання правил особистої гігієни;
- недоліки медичного контролю за фізичним станом учнів: несвоєчасний і недостатньо ретельний медичний огляд, недотримання рекомендацій лікаря; непродумана реабілітація після травм і захворювань;
 - недооцінка й неправильне використання прийомів страхування й допомоги: негативне ставлення до страхування і допомоги під час виконання складних і недостатньо вивчених вправ; відсутність необхідного досвіду і слабке володіння навичками страхування й невміння її організувати; відсутність навичок самострахування;
 - порушення правил техніки безпеки: неправильне розміщення гімнастичних приладів, неправильне розташування дітей у залі чи біля приладу; несправність приладів і допоміжного обладнання; недбале ставлення до встановлення гімнастичних приладів, укладання матів у місцях приземлення [10].

З огляду на це важливим напрямом збереження здоров'я учнів на заняттях фізичною культурою та спортом є проблеми профілактики, що сприяє створенню здоров'язберігаючого середовища у навчальних закладах та умов для зміцнення здоров'я та гармонійного розвитку школярів; формуванню здорового способу життя та покращенню фізичного стану школярів.

Вагомими у даному контексті вважаємо висновки І. Бріжатої про те, що у профілактиці травматизму при заняттях фізичними вправами значну роль відіграють дидактичні складові: проблеми профілактики, інструктаж, виконання правил страховки, самостраховки, здійснення допомоги при вправах [2].

У навчальній програмі з фізичної культури для учнів 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів наголошується на тому, що основний зміст модуля «Футбол» відповідає головним завданням програми, формуючи через навчання футболу стійкий інтерес школярів до занять фізичною культурою зокрема та здорового способу життя взагалі.

Аналізуючи сучасні праці науковців з проблеми збереження здоров'я школярів та методики викладання футболу в школі, нами згруповано методичні рекомендації щодо організації роботи вчителя стосовно здоров'язбереження учнів на уроках футболу в загальноосвітніх навчальних закладах:

1. До основної програми тренувань приступити тільки після 10–15 хвилин розминки, а по закінченні занять в заключній частині 3–5 хвилин зробити відновлювальні вправи на розслаблення м'язів та відновлення дихання.
2. Систематично контролювати частоту серцевих скорочень до, під час та наприкінці уроку.
3. Раціональне навантаження з врахуванням вікових особливостей і статі дитячого організму [3].
4. Проведення уроків футболу у загальноосвітніх школах на свіжому повітрі круглий рік [9].

З огляду на власний досвід і відповідно до методичних вказівок та нормативних положень правил безпеки під час занять з фізичного виховання й спорту виявлено, що у процесі занять футболом здоров'язбереженню школярів сприятимуть такі фактори:

- чітке дотримання учнями встановлених правил проведення й послідовності занять. Під наглядом (контролем) учителя школярі повинні поступово давати навантаження на м'язи з метою запобігання травматизму;
- чітке відпрацювання техніки перед початком гри: удари й прийоми захоплення м'яча, правильну стійку під час приймання м'яча, персональний захист. Варто наголосити на тому, що при цьому варто дотримуватися такої послідовності: ознайомлення з прийомом; вивчення прийому у спрощених умовах; вдосконалення прийому в умовах, близьких до ігрових; закріплення прийому в грі;
- правильно обраний одяг – він має бути легкий, не утруднювати рухів, взуття у футболістів повинно бути відповідним. Учні не повинні носити на собі сторонні предмети, об вони не заважали у процесі гри та не могли завдати шкоди іншим;
- обов'язкова наявність індивідуальних захисних пристроїв: наколінники, захисні щитки під гетри; воротарям – рукавички;
- вага, розміри та якість м'ячів, що використовуються у процесі занять футболом повинні складати 0,68–0,71 м довжиною та вагою 396–453 г;
- обов'язкова наявність обладнання для занять футболом. Варто наголосити, що дотримання цього правила сприяє не лише правильному засвоєнню матеріалу, а й можливості правильній організації навчального заняття, що теж сприяє збереженню здоров'я школярів. Відповідно до навчальної програми з фізичної культури для учнів 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів передбачено таке обладнання для якісного проведення уроків футболу з розрахунку на один навчальний клас: м'ячі футбольні – 40 шт., фішки – 20 шт., жилетки футбольні (2x20), ворота футбольні – 2 шт. (замість них можна використовувати фішки), сітки для футбольних воріт – 2 шт., насос для надування м'ячів – 1 шт., голки ніпельні – 5 шт., рулетка – 1 шт., секундомір – 1 шт., свисток – 1 шт., комп'ютер – 1 шт., проектор – 1 шт., екран – 1 шт., макет футбольного м'яча – 1 шт.

Важливим напрямом збереження здоров'я учнів на уроках футболу в школі є необхідність урахування особливостей будови організму школярів, фізіологічні процеси, які у них відбуваються. З огляду на це відповідно до навчальної програми з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів (5–9 класи) доцільно проводити вивчення матеріалу диференційовано, а ігри – окремо з дівчатами та хлопцями.

Також значну увагу необхідно звернути на облаштування спортивних майданчиків з метою збереження здоров'я школярів та проблеми профілактики

на уроках футболу в школі. Відповідно до державних будівельних норм України для спортивних та фізкультурно-оздоровчих споруд ці вимоги повинні бути наступними:

1. Відкриті спортивні майданчики повинні бути розміщені в спортивній зоні на відстані не менше 25 м від навчальних та навчально-допоміжних приміщень.

2. Майданчики не можна огорожувати канавами, влаштовувати дерев'яні або цегляні бровки. Не менше ніж на 2 м від майданчика не повинно бути дерев, стовпів, парканів та інших предметів, що можуть спричинити травму тощо.

Оскільки заняття футболу можуть також проводитися в закритих приміщеннях, наприклад, спортзалах, також необхідно дотримуватися правила техніки безпеки, враховуючи специфіку виду спорту, що розглядається:

1. Пофарбування має бути стійким проти ударів м'яча, не обсіпатися і не забруднюватися у разі дотуркування до стін.

2. Стеля залу повинна мати пофарбування, що не обсіпається, стійке проти ударів м'яча.

3. На вікнах спортивних залів і на світильниках слід установлювати захисну огорожу від ударів м'яча;

вікна повинні мати фрамуги, які можна відчинити з підлоги.

Таким чином, застосування здоров'язбережувальних технологій на уроках футболу в школі має на меті не лише формування в учнів навиків здорового способу життя, а й створення в навчальному закладі належних умов для збереження здоров'я підростаючого покоління та виховання власної особистісної відповідальності, враховуючи специфіку виду спорту, що розглядається.

Висновки.

У статті розглянуто основні підходи до визначення поняття «здоров'язбереження» у фізичній культурі, доведено доцільність застосування здоров'язбережувальних технологій у процесі занять футболу з дівчатами середнього шкільного віку. Зокрема, наголошено на необхідності виявлення причин виникнення та шляхів попередження травматизму на уроках футболу.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у дослідженні проблеми застосування диференційованого підходу у процесі фізичного виховання дівчат середнього шкільного віку.

Література

1. Брижата І. А. Дидактичні технології профілактики шкільного травматизму / І. А. Брижата // Вісник Чернігівського державного університету. – 2009. – Вип. 64. – С. 36–39.
2. Брижата І. А. Моніторинг чинників шкільного травматизму та його профілактика в системі фізичного виховання учнів / І. А. Брижата // Молода спортивна наука України. – Львів. – Вип. 2, Т. 2. – 2003. – С. 155–157.
3. Васильчук А. Г. Науково-методичні основи програмованого навчання фізичного виховання (на прикладі уроку з футболу) / А. Г. Васильчук // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2003. – № 2. – С. 21–26.
4. Ващенко О. Готовність вчителя до використання здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі / О. Ващенко, С. Сviridenko // Здоров'я та фізична культура. – 2006. – № 8. – С. 1–6.
5. Глебова Е. И. Здоровьесбережение как средство повышения эффективности обучения студентов вуза : автореферат дисс. на соискан. уч. степени канд. пед. наук : 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / Глебова Елена Ивановна; Российский государственный профессионально-педагогический институт. – Екатеринбург, 2005. – 24 с.
6. Єжова О. О. Здоров'язбережувальні технології у педагогічній системі формування ціннісного ставлення до здоров'я в учнів професійно-технічних навчальних закладів / О. О. Єжова // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – 2011. – № 3. – С. 65–74.
7. Іонова О. М. Здоров'язбереження особистості як психолого-педагогічна проблема / О. М. Іонова, Ю. С. Лукьянова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2009. – № 1. – С. 69–72.
8. Кашуба В. О. Сучасні підходи до моніторингу фізичного стану школярів у процесі фізичного виховання / В. О. Кашуба, Н. М. Гончарова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту. – 2010. – № 1. – С. 71–73.
9. Коломієць Г. Розвиток рухових якостей та зміцнення здоров'я школярів засобами футболу / Г. Коломієць // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 11. – С. 30–32.
10. Петренко К. Види та характер травм на уроках фізичної культури учнів 5–9 класів / К. Петренко // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2011. – № 2. – С. 20–27.
11. Сітовський А. М. Диференційований підхід у фізичному вихованні підлітків з різними темпами біологічного розвитку

References

1. Brizhata I. A. *Visnik Chernigivs'kogo derzhavnogo pedagogichnogo universitetu* [Bulletin of the Chernihiv State Pedagogical University], 2009, vol. 64, pp. 36–39.
2. Brizhata I. A. *Moloda sportivna nauka Ukrayini* [Young sport science of Ukraine], 2003, vol. 2(2), pp. 155–157.
3. Vasil'chuk A. G. *Teoriia i metodika fizichnogo vikhovannia i sportu* [Theory and methods of physical education and sport], 2003, vol. 2, pp. 21–26.
4. Vashchenko O., Sviridenko S. *Zdorov'ia ta fizichna kul'tura* [Health and Physical Education], 2006, vol. 8, pp. 1–6.
5. Glebova E. I. *Zdorov'esberezenie kak sredstvo povysheniia effektivnosti obuchenii studentov vuza* [Health savings as a means of increasing the effectiveness of the training of university students], Cand. Diss., Yekaterinburg, 2005, 24 p.
6. Iezhova O. O. *Pedagogichni nauki : teoriia, istoriia, innovacijni tekhnologiyi* [Teaching science: theory, history, technology innovation], 2011, vol. 3, pp. 65–74.
7. Ionova O. M., Luk'ianova Iu. S. *Pedagogika, psihologia ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vikhovanna i sportu* [Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports], 2009, vol. 1, pp. 69–72.
8. Kashuba V. O., Goncharova N. M. *Pedagogika, psihologia ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vikhovanna i sportu* [Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports], 2010, vol. 1, pp. 71–73.
9. Kolomiiec' G. *Teoriia ta metodika fizichnogo vikhovannia* [Theory and methods of physical education], 2007, vol. 11, pp. 30–32.
10. Petrenko K. *Fizichna aktivnist', zdorov'ia i sport* [Physical activity, health and sport], 2011, vol. 2, pp. 20–27.
11. Sitovs'kij A. M. *Diferencijovaniy pidkhid u fizichnomu vikhovanni pidlitkiv z rizmimi tempami biologichnogo rozvitku* [Differentiated approach to physical education of adolescents with different rates of biological development], Cand. Diss., Lviv, 2008, 20 p.
12. Fedosimov E. G. *Formirovanie gotovnosti starsheklassnikov k zdorov'esberezeniiu* [Formation of readiness of high school students to health savings], Cand. Diss., Orenburg, 2004, 192 p.
13. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів [Theory and methods of physical education in schools], Ternopil

- (на прикладі школярів 7 класів) : автореф. дис. На здобуття наук. Ступеня канд. Наук з фіз. Виховання та спорту: спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Сітовський Андрій Миколайович ; Львівський державний інститут фізичної культури. – Львів, 2008. – 20 с.
12. Федосимов Е. Г. Формирование готовности старшеклассников к здоровьесбережению : дисс. ... канд. Пед. наук : 13.00.01 / Федосимов Евгений Геннадьевич. – Оренбург, 2004. – 192 с.
13. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Б. М. Шиян. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2002. – 248 с.
14. Martens R. *Coaches guide to sport psychology*. Vilnius: LISC. 1999, 172 p.
15. Tranter P., Lowes M. The place of motorsport in public health: an Australian perspective. // *Health & Place*. 2005, vol.11 (4), pp. 379-391. Doi:10.1016/j.healthplace.2004.07.004

Информация об авторе:

Ткаченко Сергей Николаевич: ORCID: 0000-0001-6400-0075; serzh_tkachenko_1977@mail.ru; Сумской государственной педагогический университет ; переулок Суджанский 20, г. Сумы, 40011, Украина.

Цитуйте цю статтю як: Ткаченко С. М. Застосування здоров'язбережувальних технологій на уроках футболу з дівчатами середнього шкільного віку // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2014. – № 11. – С. 61-65. doi:10.15561/18189172.2014.1111

Електронна версія цієї статті являється повною і може бути найдена на сайті: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/arhive.html>

Это статья Открытого Доступа распространяется под терминами Creative Commons Attribution License, которая разрешает неограниченное использование, распространение и копирование любыми средствами, обеспечивающими должное цитирование этой оригинальной статьи (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ru>).

Дата поступления в редакцию: 25.05.2014 г.
Опубликовано: 05.06.2014 г.

Information about the author:

Tkachenko S. N.: ORCID: 0000-0001-6400-0075; serzh_tkachenko_1977@mail.ru; Sumy State Pedagogical University; Sudzhanskiy Str. 20, Sumy, 40000, Ukraine.

Cite this article as: Tkachenko S.N. Health-technology in the classroom with the girls playing football of secondary school age. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2014, vol.11, pp. 61-65. doi:10.15561/18189172.2014.1111

The electronic version of this article is the complete one and can be found online at: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/arhive-e.html>

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.en>).

Received: 25.05.2014
Published: 05.06.2014